

Jo Claes

De zaak Torfs

Houtekiet

Antwerpen / Amsterdam

Voor Kathy, Esther, Rebecca, Elisabeth en Uschi,
de belangrijkste vrouwen in mijn leven.

Seks is de belangrijkste drijfveer die mannen door de eeuwen
heen tot daden heeft aangezet. Vrouwen zijn zich daar altijd
van bewust geweest en hebben er hun voordeel mee gedaan.

ANONIEM

Werd mijn verontwaardiging maar eens gewogen,
en werd mijn ondergang gelijktijdig op de weegschaal gelegd;
dan zou het zwaarder blijken dan al het zand
aan het strand van de zee.

JOB 6, 1-3

PROLOOG

Op dinsdag 25 september 2007 publiceerden de belangrijkste kranten van het land een artikel dat opschudding verwekte in de universiteitsstad Leuven en dat in kringen van musea en kunstgalerijen overal te lande op ongeloof en verbijstering werd onthaald.

Twee dagen later werd het bericht overgenomen door enkele Franse nieuwsbladen, deze keer voorzien van een interview met Maurice Dumortier, de kersverse conservator van het museum d'Unterlinden in Colmar.

Het oorspronkelijke artikel deelde kort en zakelijk mee dat op maandag 24 september, om vijf over negen 's ochtends, het levenloze lichaam van de bekende kunstrestaurateur en -expert, Pieter Torfs, was aangetroffen in zijn woning in de Van Monsstraat 51 te Leuven.

De drieënveertigjarige Torfs, die nog maar twee weken eerder de krantenkoppen had gehaald met zijn aandeel in een opzienbarend geval van kunstfraude, was gevonden door zijn assistente Marjan Vranckx en leek op het eerste gezicht zichzelf van het leven te hebben beroofd. Over de reden van de zelfmoord tastte men voorlopig in het duister, maar het was niet onwaarschijnlijk dat het schandaal waarin Torfs betrokken was geweest, geleid had tot zijn wanhoopsdaad. Een afscheidsbrief was naar verluidt niet gevonden.

Daarna volgde een korte biografie van Torfs en een eerder lang uitgesponnen alinea waarin het geheugen van de lezer werd opgefrist over wat zich twee weken eerder had voorgedaan in verband met het inmiddels beruchte schilderij van Martin Schongauer, de laatmiddeleeuwse schilder uit de Elzas, met wie Torfs' naam nu wel voor altijd verbonden zou blijven.

Het artikel eindigde met de mededeling dat het parket van Leuven de zaak onderzocht en voorlopig alle commentaar weigerde.

Deel 1

Mei

I

Christina Jonckheere werd wakker en zag op de wekker-radio dat het iets over halfacht was. Een koffieadem streek over haar gezicht.

‘Ik moet er vandoor,’ hoorde ze Samuel zeggen. ‘Tot vanavond.’

Ze kreeg een kus op haar wang. Het bed veerde lichtjes op; voetstappen verwijderden zich op de laminaatvloer van de slaapkamer.

Met een zucht sloot ze opnieuw de ogen. Eigenlijk moest ze ook opstaan, maar ze wachtte liever tot ze zeker wist dat Samuel de deur uit was. Ze geeuwde en koesterde zich nog even in de loomheid van de slaap. Flarden van een droom drongen haar geheugen binnen, maar ze waren te vluchtig om tot een zinnig geheel aan elkaar te rijgen. Iets in verband met schoenen. Nee, sandalen.

Ze hoorde de klap van de voordeur en draaide zich op haar rug. Ineens schoot haar de afspraak te binnen waar ze al enkele dagen naar uitkeek, nieuwsgierig, opgewonden, een tikkeltje ongerust ook als ze bedacht hoeveel er op het spel stond.

Ze glimlachte voor haar uit. Het zou wel loslopen. Ze wist perfect wat ze moest zeggen en hóé ze het moest zeggen.

De slaperigheid was eensklaps verdwenen; ze voelde hoe

haar blaas bijna ontplofte. De wijn van gisteravond, realiseerde ze zich en ze proefde tegelijkertijd de nasmaak in haar mond. Ze schopte het laken van zich af, tippelde naar het toilet en nam een douche. Terwijl het water de shampoo uit haar haren spoelde, overwoog ze wat ze zou aantrekken. Iets luchtigs het liefst, het beloofde weer een snikhete dag te worden. Iets uitdagends ook, iets verleidelijks. Maar niet té. Het mocht er in geen geval te dik op liggen. Iets geraffineerds en tegelijk aantrekkelijks had ze nodig. Iets wat smaakte naar meer. Als je mannen te veel ineens gaf, verloren ze meteen hun interesse. Je moest ze het gevoel geven dat wat ze te zien kregen slechts een voorproefje was, een appetizer. Verleiden was hongerig maken naar meer.

Ze stapte uit de douche, droogde zich af en föhnde haar haren. In de slaapkamer koos ze na enig aarzelen een strak zittende, witkatoenen broek die haar model perfect deed uitkomen en een vederlicht topje in fuchsia. Welke schoenen? Haar oog viel op de sandaaltjes die ze een week eerder gekocht had. Op hetzelfde ogenblik flitste de droom opnieuw door haar hoofd. Was dat een voorteken geweest? Een hint? Ze greep naar de sandaaltjes. Een beetje bijgeloof kon geen kwaad.

Ze ging terug naar de badkamer, bracht eyeliner aan en stiftte haar lippen. Het was bijna halfnegen, er was geen tijd meer om te ontbijten. Dan kocht ze maar een broodje op weg naar kantoor. Of anders wachtte ze tot de lunch. Vandaag werkte ze maar een halve dag, om drie uur had ze haar afspraak met Pieter Torfs. Tijd genoeg om intussen iets te gaan eten.

Ze deed de deur van het appartement op dubbelslot – daar stond Samuel op – en nam de lift naar beneden. De lucht was fris, nog niet bezwangerd door de hitte die er volgens het weerbericht opnieuw zat aan te komen. Ze overwoog even om de bus te nemen, maar bedacht zich, wandelde de Leopold I-straat

uit en stak het Ladeuzeplein over. Van het appartement tot aan het werk was het hooguit een kwartiertje stappen en ze wilde de tijd benutten om nog een keer te overdenken wat ze met Johan had afgesproken. De wereld van de kunstrestauratie was haar volkomen vreemd, maar als ze Johan mocht geloven, was Pieter Torfs een autoriteit in zijn vak, een man met een internationale reputatie die de belangrijkste musea van het land tot zijn klantenkring kon rekenen en dus geenszins om werk verlegen zat. Het zou daarom de nodige overtuigingskracht kosten om hem over te halen haar voorstel aan te nemen, maar daar stond tegenover dat zij een troef had waarover geen enkele museumdirecteur beschikte en die ze vastbesloten was uit te spelen. Pieter Torfs mocht dan al een beroemdheid zijn in zijn vakgebied, hij bleef een man.

De zon verscheen vanachter de nok van de monumentale universiteitsbibliotheek en schoof over het grijs betegelde plein tot bij de terrasjes aan de overkant. In de Tiensestraat stond het verkeer zoals elke ochtend stil. Met de roekeloosheid van kamikazes slalomden drommen studenten op weg naar hun eerste les met fiets of brommer tussen de aanschuivende auto's.

Christina stak de straat over en wandelde het Donatuspark in, dat als een reusachtige boemerang de Tiensestraat met de Naamsestraat verbond. Het dichte gebladerte van de dubbele platanenlaan absorbeerde de geluiden van de stad. Alleen het geruis van de wind was nog hoorbaar, af en toe overstemd door het gekwetter van een vogel. Op dit uur van de dag was het park nagenoeg leeg. Er passeerden haar slechts twee mannen en een vrouw, duidelijk gehaast, net als zij op weg naar het werk.

Ze liep de laan uit, nam de weg omhoog tussen de twee resterende torens van de middeleeuwse stadswal en sloeg de Char-

les Deberiotstraat in. Na een vijftal minuten was ze bij het kantoorgebouw van Inoest NV, de verzekeringsfirma in de Naamsestraat waarvoor ze al vijf jaar werkte. Net toen ze de glazen deur openduwde, weerklonk op de achtergrond het geklepel van de klok van de Sint-Michielskerk. Negen uur. Ze was stipt op tijd.

In haar bureau dat uitkeek over de rode pannendaken van het lager gelegen begijnhof, hing de hitte van de vorige dag nog tussen de muren. Christina zette het raam open en prees zich gelukkig dat haar werkdag vandaag om twaalf uur eindigde. In de namiddag stond de zon pal op haar raam en vermits de airco het al twee dagen liet afweten, zou haar bureau binnen de kortste tijd weer veranderen in een sauna.

Ze zette de computer aan en overliep haar memo's. Om tien uur was er een afdelingsvergadering die ze niet mocht missen. De rest van de voormiddag kon ze besteden aan het afhandelen van dossiers, in zoverre ze tenminste haar aandacht bij het werk zou kunnen houden. Ze draaide een kwartslag met haar bureaustoel naar links en staarde in gedachten verzonken door het raam naar buiten. Nog zes uur, dan zag ze Pieter Torfs. Het leek een eeuwigheid.

Tegen de middag, om iets voor twaalf, ging haar mobieltje. Ze zag dat ze een berichtje had van Johan.

Lunch? stond er.

Ze tikte haar antwoord in: *Nee, te zenuwachtig.*

Even later verscheen er: *Drankje?*

Opnieuw reageerde ze: *Nee, te riskant vandaag.*

Het duurde even voor het derde berichtje verscheen. Toen las ze: *Seks?*

Ze schoot in de lach, aarzelde kort en tikte: *Waar?*

Meteen kwam de reactie: *Bij mij thuis.*

Ze antwoordde: *Ik kom.*

Ze stak haar mobieltje in haar handtas, schakelde de computer uit en ging de gang op. Bij de lift liep ze Bart Stevens van Brand- en Waterschade tegen het lijf die het weer niet kon laten haar een complimentje te maken over haar outfit. Ze verdroeg zijn opdringerig gefleem tot de lift beneden was en verliet het gebouw.

Buiten was het al een stuk warmer dan vanmorgen. Ze bleef aan de schaduwkant van de straat en sloeg de richting van het centrum in. Bij de Ramberg ging ze naar beneden tot aan het Pater Damiaanplein en vandaar nam ze de Parijsstraat. Johans appartement bevond zich in de buurt van de Kruidtuin, een wandeling van een tiental minuten.

Ze kwam bijna een kwartier te laat op de afspraak. Aan de telefoon had Pieter Torfs voorgesteld om elkaar te ontmoeten in zijn atelier in de Van Monsstraat of anders bij haar thuis, maar Christina had met enkele vage bezwaren beide plaatsen afgewimpeld en gezien het mooie weer aangedrongen op een terrasje in de stad. Torfs had even gezwegen en daarna iets gemompeld wat ze niet verstond, maar na enig aandringen stemde hij toe, zij het duidelijk tegen zijn zin.

Ze hoopte maar dat hij op haar had gewacht en verwenste zichzelf dat ze te laat was vertrokken. Telkens wanneer ze met Johan naar bed ging, had ze het gevoel dat niets of niemand er nog toe deed. De wereld versmalde tot de afmetingen van het bed; haar zintuigen registreerden alleen nog wat er tussen haar en Johan gebeurde. De intensiteit waarmee ze op zijn aanrakingen reageerde, had soms iets overweldigends, bijna alsof ze haar eigen identiteit tijdens het vrijen dreigde te verliezen. Aan de andere kant was het net dat gevoel van complete en onvoorwaardelijke overgave dat haar telkens opnieuw in zijn armen dreef.

Zodra ze de hoek van de Grote Markt omsloeg, kwam het terras van café De Lange Trappen in zicht. Bijna alle tafeltjes waren bezet, maar één blik was voldoende om Pieter Torfs te herkennen, ook al zag hij er een stuk ouder uit dan op de foto's die Johan haar had getoond. Hij zat voor zich uit te staren met een leeg glas op het tafeltje voor hem en een gezicht dat op onweer stond. Net op het ogenblik dat zij aankwam, wierp hij een blik op zijn horloge en keek haar richting uit. Aan de manier waarop zijn ogen op haar bleven rusten, kon ze opmaken dat hij zich afvroeg of dit de vrouw was op wie hij zat te wachten.

Christina voelde ineens het kloppen van haar hart, maar stapte resoluut naar hem toe. Dit was het moment waarnaar ze zo lang had uitgekeken. Van wat het volgende halfuur gebeurde, hing alles af.

‘Mijnheer Torfs?’ vroeg ze. ‘Pieter Torfs?’

Pieter Torfs nam zich voor om nog één minuut te wachten en geen seconde langer. Bijna een kwartier zat hij zich hier al te vervelen, terwijl hij verzoop in het werk. Hij had een gloeiende hekel aan mensen die te laat kwamen, zeker als hij zich in deze hitte ook nog eens naar de andere kant van de stad had moeten verplaatsen. Waarom hadden ze trouwens hier afgesproken? Waarom had ze erop gestaan elkaar op een terrasje te ontmoeten en niet in zijn atelier of bij haar thuis? En waarom, in godsnaam, had hij toegestemd?

Net toen hij opkeek, zag hij een jonge, aantrekkelijke vrouw in een witte broek zijn richting uit komen. Ze hield halt bij zijn tafeltje.

‘Mijnheer Torfs?’ hoorde hij haar zeggen. ‘Pieter Torfs?’

Hij stond op. Ze was een half hoofd kleiner dan hij. Haar haren waren licht, een soort blond dat de zon leek aan te trekken en weer terug te kaatsen. Zijn ogen ontmoetten de hare. Opvallende, grijsgroene irissen die hem vragend aankeken.

‘Pieter Torfs, aangenaam.’

Hij stak zijn hand uit. Op haar voorhoofd, schuin boven haar linkeroog, zat een klein litteken, ovaal van vorm en ondiep, zoals de afdruk die een steentje vroeger in je huid achterliet als je de handstand had gedaan.